

Reformovaná SPP musí podporovať všetkých farmárov

In: Svetové pôdohospodárstvo, roč. XII, 2010, č.10, str.15

„SPP musí byť reformovaná v súlade s požiadavkami verejnosti na všetky formy hospodárenia – dokonca aj na najmenej rentabilné – aby mohlo byť poľnohospodárstvo udržané,“ takto vyjadrilo svoj postoj belgické predsedníctvo ministrom poľnohospodárstva pred diskusiou o kľúčovej reforme SPP.

Predsedníctvo vypracovalo súhrn úvah o stave diskusie o reforme SPP a súčasne poukázalo na závery z verejnej diskusie a doteraz vyjadrené názory členských štátov.

Základný dokument, ktorý mal nasmerovať diskusiu na neformálnej Poľnohospodárskej rade v La Hulfe (Belgicko) v septembri identifikoval základné tendencie vyplývajúce z tohtoročnej verejnej diskusie o reforme SPP, ktorá vyústila do dvojdnovej konferencie v Bruseli na konci júla.

Predsedníctvo pripomína, že z výsledkov diskusie Komisia nezískala mandát reformovať SPP vo veľkom rozsahu: prevažná časť názorov tvrdí, že SPP bola pri dosahovaní svojich cieľov úspešná; že jej pôvodné ciele zostávajú platné; že ostatné reformy sa uberali správnym smerom; a že pretrváva podpora politiky EÚ.

SPP musí začleniť nové priority týkajúce sa verejných služieb a poskytovania verejného blaha pre spoločnosť všeobecne.

SPP musí podporiť tých, ktorí sú znevýhodnení

Dokument začleňuje diskusiu o SPP do súčasného politického a ekonomického kontextu: „Nakoľko Európania chápu, že trh nedokáže riešiť všetky otázky, je zosúladenie environmentálneho, ekonomického, sociálneho, ako aj teritoriálneho vývoja považované za významný cieľ spoločnej poľnohospodárskej politiky.“

Z verejnej diskusie vyplynuli nové ciele SPP:

- podpora ekonomicky, sociálne a ekologicky udržateľného európskeho poľnohospodárstva,
- prispôsobenie sa zmene klímy,
- teritoriálna rovnováha,
- uvedomovanie si netrhového významu poľnohospodárstva a
- globálna potravinová výzva.

So zreteľom na tieto výzvy Predsedníctvo vymedzilo niekoľko smerovaní reformy SPP, ktoré budú predmetom konsenzu vo verejnej diskusii.

Mnohé z toho naznačuje, že v záujme dosiahnutia teritoriálnej kohézie a udržateľného využitia pôdy a modelov zamestnanosti bude potrebná verejná podpora aj pre ekonomicky slabé subjekty. Udržanie poľnohospodárstva v celej EÚ, od oblastí, kde farmári opúšťajú pôdu až po mestské okrajové časti je považované za princíp konsenzu, ako aj ponuka primeraných príjmov farmárom, dokonca aj v tých oblastiach, kde je hospodárenie ťažké.

S tým súvisí aj uvedomenie si faktu, že „trh nie je schopný poskytovať verejné služby a to je dôvodom, prečo by reformovaná SPP mala zabezpečiť spravodlivé platby farmárom na zabezpečovanie verejných tovarov a služieb“.

Záverom verejnej diskusie je požiadavka na spresnenie stanovísk, v porovnaní s tými, ktoré sa vyskytli v ostatných mesiacoch; potrebu nových nástrojov na prekonanie cenovej a príjmovej nestability; potrebu „spravodlivej konkurencie“ medzi importmi a domácou produkciou; spravodlivejšie, ale nie nevyhnutne rovnaké platby 1. piliera v EÚ; podporu systému dvoch pilierov a udržanie rozvoja vidieka v rámci SPP; aby SPP neobmedzovala, ale prispela ku globálnej potravinovej bezpečnosti.

„Väčšina súhlasí, že tieto zmeny sa nemôžu uskutočniť cez noc, ale len postupne a tým by sa poskytlo dostatočne stabilné prostredie na adaptáciu rôznym typom hospodárenia a príslušným „oblastiam,“ vyvodzuje predsedníctvo z doterajšej diskusie.

Štáty chcú mať SPP na mieru

Belgické predsedníctvo sa v spomínanom dokumente pokúsilo načrtnúť niektoré závery zo stanovísk členských štátov, aby mohlo usmerniť nasledujúce štádium diskusie.

V dokumente sa píše: „Členské štáty sa zhodli na tom, že je potrebný flexibilnejší prístup, aby bola zvládnutá rôznorodosť. Vyžaduje si to väčšie zapojenie regionálnych a miestnych aktérov s cieľom prispôsobiť SPP k ich špecifickej situácii a potrebám. Avšak väčšia úloha rôznych úrovní vlády v budúcej SPP si bude okrem iného vyžadovať lepšiu spoluprácu medzi rôznymi úrovňami ako aj zvýšené monitorovanie na zabezpečenie koherentnej a dobre vyváženej SPP v prospech všetkých európskych farmárov a obyvateľov.“

Predsedníctvo tiež naznačilo, že doterajšie diskusie ukázali, že úlohy a zodpovednosť dvoch pilierov sa stali príliš nejasnými. „Mnohí by boli radi, keby boli úlohy a vzájomné vzťahy medzi dvoma piliermi jasnejšie, čo by umožnilo obidvom pilierom navzájom sa dopĺňať.“

Členské štáty by mali vyjadriť názory na otázky nastolené na stretnutí v La Hulpe:

- 1) Aká by mala byť budúca úloha 1. piliera SPP?
- 2) Ako môže byť do SPP zabudovaná „finančná flexibilita“, aby umožnila reagovať na regionálne rozdiely?

Oznámenie Komisie o reforme SPP bude hotové koncom tohto roka. „Závery Rady“ o budúcnosti SPP budú predložené v marci 2011 v rámci maďarského predsedníctva.